

A MAI URÁLI NYELVÉSZETRŐL

HAJDÚ PÉTER

E közleménynek nem az a célja, hogy tételesen előszámlálja és értékelje az uráli nyelvtudomány újabb eredményeit. Az efféle leltár- és mérlegkészítés időről időre hasznos és tanulságos, ehelyütt azonban ezt mégis mellőzhetőnek tartjuk, minthogy hazai és külföldi vonatkozásban ilyen jellegű összefoglalások és áttekintések kellő számban állanak rendelkezésre.¹

Az eredmények méltatása alól tehát fölmentést kérve néhány gondolatot szeretnék a nyilvánosság elé tárni az uráli, de mindenekelőtt a hazai uráli nyelvészet helyzetéről általában.

Az urálistika nemzetközi jellegű tudományág lévén nem lehet mellőzni a külföldön jelentkező irányzatokat sem. Helytelen lenne persze a hazai uráli nyelvtudomány helyzetét pusztán néhány érdekelt ország finnugor kutatásának perspektívájában szemlélni. A hazai állapotokat a nyelvtudománynak az egész földkerekségre kiterjedő általános fejlődésével és helyzetével kell egybevetni.

A mai nyelvtudományt főleg az jellemzi, hogy az újgrammatikus iskolának a történeti kutatásokat egyoldalúan szorgalmazó beállítottságával szemben: új módszereket és alapelveket dolgozott ki a nyelvrendszerek adekvát leírására, és ezzel a leíró nyelvvizsgálatot addigi mellőzött helyzetéből a tudomány rangjára emelte.

A szinkronikus és diakronikus nyelvszemlélet következetes szétválasztása, ill. a nyelv szerkezetének működését feltáró strukturalista és a nyelv kialakulásának történetét boncolgató újgrammatikus irányzatok összeceapása olyan konfliktust okozott, amelynek alapján joggal gondoltak a nyelvtudomány egységének felbomlására. Ezt a hangulatot a különböző strukturalista irányzatok ortodox híveinek és a „hagyományos” nyelvészet konzervatív képviselőinek merev szembenállása konkretizálta. Ám az idő múlásával egyre több jelét látjuk annak, hogy sem a nyelvet fejlődésében vizsgáló, sem pedig a nyelvi rendszerek statikus állapotát feltáró nyelvészeti eljárások nem törekedhetnek kizárólagosságra. A két kutatási szempont kölcsönösen kiegészíti egymást, hiszen mindkettő a nyelvet más-más aspektusból igyekszik megérteni és megértetni. Az elmúlt évek és évtizedek fejlődése sok példát nyújtott arra, hogy a nyelv rend-

¹ Pl. Lakó György beszámolója az NyK 58. kötetében (9–32. l.), G. J. Stipa és Décsy Gy. cikkei a *Current Trends in Linguistics I. Soviet and East European Linguistics* c. kötetben (szerkesztette Th. A. Sebeok, Hága, 1963: 392–477, ill. 523–538 l.), E. Itkonen áttekintése *Suomalais-ugrilaisen kielen- ja historian tutkimuksen* alalta c. könyvében (Helsinki 1961: 132–215 l.), W. Schlachter közleménye az UAJb 35. kötetében (1964: 264–272 l.) és még jóegynéhány hasonló jellegű tájékoztató.

szerszerűségét alapelveül valló strukturalista nézetek a történeti és összehasonlító nyelvtudomány számára is jól hasznosíthatók. A leíró nyelvészet nagyleptű előrehaladása kezdi átformálni a nyelvtörténeti kutatás módszereit is, de e mellett tagadhatatlanul meg is erősítette a „hagyományos” nyelvtudomány bizonyos tételeinek érvényét. Korunk általános nyelvészetét tehát egyfajta komplexitás, vagyis kiegyenlítődés, integrálódás is jellemzi, melynek megnyilvánulásai a *Proceedings of the 9th International Congress of Linguists Cambridge, Mass. 1962* (szerk.: H. G. Hunt, Hága 1964) c. 1200 lapos kötetben közvetlenül tapasztalhatók.

Ezek a megállapítások a nyelvészet iránt érdeklődők számára ismertek. Földézésüket az tette szükségessé, hogy megvizsgáljuk, miképpen tart lépést a finnugor nyelvtudomány a nyelv általános elméletének fejlődésével.

Ha ebből a szempontból vizsgáljuk az uráli nyelvtudomány egészét, arra a meggyőződésre jutunk, hogy a módszerek és a tematika bizonyos mértékű átalakulása észlelhető, de nem mindenütt egyenlő mértékben. A hangváltozások lezajlását ma másképp ítéljük meg, mint néhány évtizede. A múlttal ellentétben vizsgáljuk a hangváltozás funkcionális szerepét, sőt az összehasonlító hangtörténet nagy újítása, hogy ma már nemcsak egyes izolált hangok, hanem egész hangrendszerek alakulását kutatjuk, és a hangrendszer tagjainak kölcsönös összefüggéseire is tekintettel vagyunk. A hangtörténeti vizsgálódásokba tehát bevonult a fonéma és a rendszerszerűség fogalma. Ezzel egyidőben vetődött fel a finnugor hangjelölés egyszerűsítésének, a fonematikus hangjelölés bevezetésének igénye. Némileg jellemző azonban tudományágunk helyzetére, hogy Steinitznek és Lazicziusnak a korai strukturalizmustól áthatott javaslatai a finnugor hangjelölés megreformálására három évtizeden keresztül a mai napig sem váltak általánossá. Pontosabban: velük kapcsolatban gyakori az a felemás állásfoglalás, amely az egyszerűsített, ill. fonematikus hangjelölést elvben (vagy bizonyos fenntartásokkal) helyesnek ismeri el, a gyakorlatba – kényelmi okokból – mégsem ülteti át.

A rendszerszerűség szemlélete alapján lendül fel a negyvenes években a finnugor vokalizmus történetének kutatása, de új megvilágításba kerül az alapnyelv egész hangrendszere meg annak történeti fejlődése is.

Az amerikai nyelvészek bekapcsolódása a finnugor kutatásokba a második világháború után nagyszerűen mutatja azt a tematikai és módszerbeli változatosságot, amely a Bloomfield, Sapir, Jakobson, ill. tanítványaik által felnevelt új és legújabb nyelvészgenerációk tevékenységét dicséri. Ha kétséssel is, de ez az eleven pezsgés érződik a Szovjetunióban, különösen az Észti SzSzk finnugor nyelvészeti alkotóműhelyeiben készült munkákból. A tematikai és módszerei változásokat jelzik, hogy szaporodnak az egyes rokon nyelvek morfológiai és szintaktikai rendszereire irányuló vizsgálatok, és közöttük is gyarapodik a leíró jellegű funkcionális rendszerezések száma. Rokon nyelveinkkel kapcsolatban generatív grammatikai próbálkozásokról is számot adhatunk, sőt utat tört tudományunkban az új technika is, a gépi információ-szolgáltatás.

Azok a tünetek, amelyekre fentebb röviden céloztunk (korántsem a teljesség igényével), a hazai uráli nyelvtudományra általában véve nem jellemzők vagy csak kis mértékben tapasztalhatók.

Leginkább a tematika egyoldalúsága jellemzi a hazai finnugrisztika helyzetét. A magyarországi urálistika kutatási eredményei jobbra folyóiratickek, tanulmányok formájában kerülnek közlésre, elsősorban a Nyelvtudományi

Közleményekben. Legfontosabb finnugor nyelvészeti folyóiratunknak 15 kötete jelent meg az utóbbi 20 év folyamán. Az ezekben közzétett finnugor nyelvészeti cikkek száma: 208. Közöttük aránytalanul magas az etimológiai-szókészletteni közlemények száma (115). A hangtani-hangtörténeti (21), morfológiai (26), szintaktikai cikkek (20), anyagközlések (13), ill. egyéb (tudománytörténeti, etnogenetikai stb.) tanulmányok (13) eloszlása többé-kevésbé egyenletes, de semmiképpen nem megnyugtató, hogy ezek a témák az összes cikkek számának még a felét sem teszik ki.²

Számvetésünk szerint tehát a hazai finnugor nyelvészetnek még mindig az etimológia a legkedveltebb műfaja. Ez azért meglepő, mert rokon nyelveink közös eredetű szókészlete a rendelkezésre álló nyelvi anyag alapján szinte maximálisan fel van tárva. Számottevő szócsaládokat, lényeges új etimológiákat felfedezni napjainkban egyre nehezebb. A lehetőségek ezen a téren egyre jobban kimerülnek, s mégis 115 etimológiai közleményt számolhattunk össze, melyeknek a többsége nem is egy, hanem több (gyakran tucatnyi) szómagyarázatot tartalmaz. Indokolt ezért az a gyanúnk, hogy e cikkeknek egy része másodrangú etimológiai részletkérdéseket, újonnan megjelent szótárak adataira támaszkodó korrekciókat, kevésbé jelentős adalékokat közöl. Ezt a gyanút a bizonyosság rangjára emeli a tapasztalat, hiszen az én nevemhez is fűződnek ilyen szellemi forgácsok.

Ha e sok száz etimológia, amit húsz esztendő alatt összeírtunk, mind lényeges és alapvetően új magyarázat lenne, akkor az alapnyelv szókészletére vonatkozó felfogásunk átlag 10 évenként gyökeresen megváltozna.

Ritkán akad vállalkozó etimológusaink között egy-egy nyelv szókészleteti tömbjeinek meghatározott szempontú átfogó ábrázolására. Pedig az ilyen jellegű tanulmányok rendkívül hasznosak, értékesek. Ezért is kíváncsós lenne, ha a jövőben az efféle szókészletteni tanulmányok kerülnének fölénybe az etimológiai adalékokkal szemben, amelyeknek persze nem a létét, hanem az elburjánzását értékeljük negatívan. Az etimológiai irodalmunkra jellemző adalék-közlögetés funkciója hovatovább az, hogy szerzőjének hangtörténeti jártasságát, filológiai felkészültségét igazolja és tudományos munkásságát egy újabb tétellel növelje.

Az etimológia dzsungeljének védelmében hivatkozni lehetne arra, hogy 15 éve készül Budapesten „A magyar szókészlet finnugor elemei” című etimológiai szótár, amely finnugor nyelvészeink jelentős részének munkaidejét leköti és érdeklődésüket ekképp is fozkossa az etimológia műfaja iránt. Mentésként mégsem fogadható el ez az érvelés. Gondoljunk arra, hogy a finn etimológiai szótár jelenlegi szerkesztői sem árasztják el etimológiai adalékokkal a finnországi szaklapokat, hanem véleményüket a szavak eredetéről, a címszó-

² Megjegyezzük, hogy a fenti kategóriák közötti határok néha elmosódnak: az etimológiai cikkek lényeges hangtörténeti kérdéseket is tárgyalhatnak és a hangtörténeti jellegű tanulmányok is tartalmazhatnak új szómagyarázatokat. Az ilyésmi ritka jelenség, az etimológiai és hangtörténeti irodalom legmaradandóbb darabjai azonban ilyen jellegűek. Mindez persze nem változtat a lényegen, vagyis azon, hogy a hazai urálistika nagymértékben specializálódott az etimológiára és a hangtörténetre. Arra vonatkozólag, hogy ez nem lenne szükség-szerű, hadd említsem meg összehasonlításképpen az urálisták első nemzetközi találkozásánál, az 1960. évi budapesti kongresszuson elhangzott nyelvészeti előadások tematikai megoszlását: az etimológiai-szókészletteni előadások száma mindössze 5 volt, a hangtani-hangtörténeti előadásoké 4, s ugyanennyi előadás (4) hangzott el a finnugor dialektológia témaköréből. Ezek mellett 14 morfológiai, 3 szintaktikai és 7 egyéb előadás szerepelt napirenden.

hoz sorolandó megfelelőkről általában magában a szótárban adják elő. Továbbá: helytelen lenne azt állítani, hogy etimológiát Magyarországon csak a finnugor etimológiai szótár munkatársai írnak. Tudjuk, hogy ez a műfaj kisebb-nagyobb mértékben valamennyi magyar uralista körében kedvelt.

Az etimológia „felvirágoztatása” azért sem írható az MSzFgrE számlájára, mert e munkának voltaképpen célja éppen annak a káosznak a felszámolása, amely a finnugor szófejtésben való tájékozódást már-már lehetetlenné teszi.³ A szótár munkatársai így hát éppenséggel nem a zűrzavar további növelésén fáradoznak, hanem nehéz küzdelmet vívnak az etimológiai tisztánlátás érdekében.⁴

Hajlok tehát arra, hogy az etimológia-írás inflációját ne – vagy ne csak – a finnugor etimológiai szótári tervmunka illető hatásával magyarázzam, hanem helyett inkább két másik tényezővel.

A hazai finnugrisztikában olyan szellem uralkodik, amely a hangtörténetet és az etimológiát tartja a tudományban elérhető legmagasabb csúcshoz. Ezt persze nem szokták így kimondani; de sok jel arra vall, hogy e felfogással csakugyan számolnunk kell. Ez a nézet arra vezethető vissza, hogy az urálistikában csakugyan ez a két tudományterület a legkidolgozottabb és hogy az újabb vokalizmuskutatások bizonyos mértékig szükségessé tették az eddigi etimológiai anyag felülvizsgálatát. Ez a szemlélet akkor válik veszélyessé, ha a tudományos munkára való alkalmasságot azon méri le, hogy foglalkozik-e a szóban forgó személy etimológiai kutatással. Tapasztalatom szerint a honi finnugor nyelvészet hajlamos e szemlélet érvényesítésére.

Másrészt viszont nagymértékben növeli az etimológiai adalékok művelésének népszerűségét az a szemlélet, amely a tudományos kapacitást a megírt cikkek számával méri. Kár szót vesztegetni arra, hogy a mennyiségi termelésre törekvés a tudományban is veszedelmes. Nem szabad azonban elhallgatni, hogy ilyen jelenségek helytel-közzel tapasztalhatók, és hogy ez a magatartás a tudomány művelői között is érvényesülhet. Csak ez lehet a magyarázata annak, hogy finnugor nyelvészeink részleteredményeik azonnali, ill. gyors publikálására törekcszenek. E magatartásnak persze más vetületei is vannak; amelyekre itt nincsen módunkban kitérni. Annait azonban megemlítek, hogy a publikációk gyarapítására irányuló törekvést elősegíti a kettős (magyar és idegen nyelvű) közlés alig korlátozott lehetősége, amely egyes esetekben helyes lehet, de általános gyakorlattá nem válhat. Elriasztó példákat lehetne említeni arra is, hogy egy-egy nem is túlságosan jelentős tanulmány különböző kiadványokban három, sőt olykor négy nyelven is megjelenik nem csekély bonyoldalmakat okozva ezzel a későbbi kutatóknak (a megelőző megjelenések helyét ui. a szerzők általában elhallgatják). A több nyelvű közlést elnéző, sőt elősegítő

³ L. Lakó György: Egy finnugor etimológiai szótár szükségességéről (NyK 52:262–264).

⁴ A szótár cédula-anyaga máris nagy segítséget nyújt a kutatóknak, bár egy-egy etimológia újrafelfedezésének lehetőségét, – az ilyesmire éppen Lakónak a 3. jegyzetben említett cikke hívta fel a figyelmet – úgy látszik ez a gondos bibliográfiai gyűjtés sem küszöböli ki teljesen. A közelmúltban ui. a szótár egyik munkatársa fedezte fel újra egy magyar szónak azt az osztját megfelelőjét, amelyet több mint egy fél évszázaddal ezelőtt Szilasi Móric említett meg akadémiai székhogaló értekezésében (Adalékok a finnugor palatális mássalhangzók történetéhez 15: AkÉrt 18/8, 1904). Igaz, hogy Szilasi még nem Karjalainen adatait idézte. Egyikünknek sem szolgál mehetségére, hogy ilyen újírás pl. velem is előfordult (Hajdú: NyK 56 : 51 ~ Lehtisalo: MSFOu 56 : 45).

szerkesztési politika a folyóiratok megítélése szempontjából sem kedvező. Igényesebb és megfontoltabb szerkesztői munka elejét vehetné annak a vélekedésnek, hogy a cikkek darab- és oldalszámával mért tudományos termelést hivatalos szervek – a folyóirat-szerkesztőségek – elnézik, sőt bizonyos mértékig támogatják.

Visszatérve az etimologizálás kérdéseire, ismételten kijelentem, hogy nem akarom támadni az etimológiát mint tudományterületet. Az etimológiát önmagában véve fontos kutatási területnek tartom, és csak azért aggódom, hogy művelésének helyes arányai eltorzultak. Az egyensúly helyreállításában sokat várunk „A magyar szókészlet finnugor elemei” című kollektív munkától, amely – remélhetőleg – jó kalauznak fog bizonyulni az etimológia útvesztőjében, ha majd egyszer elkészül.

A tematika egyoldalúságán kívül jellemzője e 20 év folyóirat-termésének a cikkekből sugárzó elvi és módszertani szürkesség. A cikkek elméleti kérdésekkel alig foglalkoznak, elméleti vagy módszertani újítást alig tartalmaznak, ami persze nem feltétlenül baj. Annál meggondolkoztatóbb az, hogy a cikkek többségéből a módszerek változatosságának a hiánya érződik. Tekintélyes részükre a rutin-eljárások alkalmazása jellemző, némelyikükre pedig még a bizonyító tényanyag mértéktelen közlése is. A cikkek terjengősségét a kifejtő rész felesleges bőbeszédűsége is fokozza. Az igazsághoz hozzátartozik azonban annak az elismerése is, hogy a szerkesztőségek általában következetesen küzdenek a terjengősség ellen, és bizonyára ezzel magyarázandó, hogy a cikkek túlméretezett terjedelme az utóbbi években fokozatosan csökken.

Ha a folyóiratcikkek után szemügyre vesszük húsz év finnugor nyelvészeti könyvtermését is, akkor megállapíthatjuk, hogy a hazai szerzők könyveinek nagy része anyagpublikáció. Az anyagkiadásban elég tervszerűen haladtunk előre és sok fontos rokonnyelvi szótárat és szöveggyűjteményt sikerült megjelentetni. Ezek kétségkívül pozitívumai tudományszakunknak. Kár viszont, hogy a finnugor nyelvészek önálló monográfiák és összefoglalások készítésében nem nagyon jeleskedtek, hiszen alkotói energiájuk javarészt folyóirat-cikkek írására használták fel. Mégis az anyagpublikáció és a monográfia viszonyában az utóbbi évtizedben biztató változást tapasztalunk.

Az anyagpublikációnak egy időben szinte egyeduralkodó volt hazánkban: 1945 és 1956 között 10 önálló finnugor nyelvészeti mű jelent meg hazai szerzőtől, ezek közül 6 anyagpublikáció, 2 oktatási segédkönyv és 2 monográfia (ívszám szerint az utóbbi két kategóriába sorolt 4 mű messze elmarad az anyagkiadások ívterjedelmétől). Ez a helyzet – úgy látszik – kezd megszűnni: a könyvalkotói tevékenység egészségesebb arányokat öltött 1956 után. Erre mutat az, hogy a legutóbbi 9 évben hazai szerzőktől megjelent könyvek közül (20) a szorosabb értelemben vett anyagpublikáció már csak 8, de ezek mellett néhány régóta nélkülözött kézikönyv, ill. oktatási segédkönyv is megjelent (8), sőt több önálló monográfia is elkészült (közülük azonban csak 4 jelent meg).

A könyvek tematikája tehát változatosabb mint a folyóiratoké, és közöttük néhány reprezentatív munkát is számon tartunk. A hazai finnugor nyelvészet legfontosabb feladatával, az urálistika eredményeinek korszerű magyar összefoglalásával azonban már legalább három évtizede tartozunk. Igaz, a magyar szókészlet finnugor tagjait bemutató szótár – sok nehézséggel küzdve és küszködve – ma már eljutott oda, hogy első kötete (vagy füzet) rövidesen

megjelenik. Az is öröndetes, hogy mód nyílt az urálistika fő eredményeit és problémáit összefoglaló egyetemi tankönyv megírására. Mindez azonban nem teszi feleslegessé egy új urálistikai kézikönyvnek, a magyar „Collinder”-nek a megírását (egy ilyen mű elkészítését a szegedi finnugor tanszék tervbe is vette: a munkát, kedvező lehetőségek esetén, 1–2 éven belül megkezdjük).

A magyar urálistika egészét tekintve tehát meg lehet állapítani, hogy az újabb nyelvtudományi irányzatok nem voltak reá számottevő hatással. A legtöbb hazai finnugor nyelvész sokáig bizalmatlanul vagy közömbösen szemlélte a nyelvtudományban mutatkozó szemléleti és módszerbeli változásokat. Ennek nyilvánvaló oka az volt, hogy a strukturalista iskolák a nyelvi rendszerek egzakt leírását szorgalmazták, az ilyen jellegű munkákat helyezték kutatásaik fókuszába, és így a történeti beállítottságú finnugrisztika a maga szempontjából nem tartotta hasznosíthatónak az újfajta nyelvészet eredményeit. Utaltunk azonban már arra, hogy a leíró nyelvészet fejlődése a nyelv általános elméletére vonatkozó kutatásokkal szoros kapcsolatban ment végbe, és eredményei bizonyos mértékben fejleszthetik a történeti-összehasonlító nyelvtudományt is. Hazánkban mégis nagyon halk visszhangra találtak e törekvések finnugor nyelvészeink között, és ez kedvezőtlen a magyar urálistika fejlődése szempontjából. Hiszen sokkal színesebbé válhatna, módszereit gyarapíthatná, eddigi beszűkített tematikáját bővíthetné, ha a nyelvészet világszerte tapasztalt fejlődését figyelembe venné és vele lépést próbálna tartani.

Kíváncsú lenne, ha a történeti és összehasonlító nyelvvizsgálat eddigi módszerei mellett (és nem helyett) terjednének a modern fonológiai, morfológiai, morfológiai és szintaktikai elemzések. A nyelvművekkel nem rendelkező rokon nyelvek vizsgálatában haszonnal lehetne alkalmazni a belső rekonstrukció módszerét. Szélesíthető tematikánk azáltal, ha lemondunk arról, hogy urálistikán csupán „a tiszta nyelvhasználat” értsük. Az uráli nyelvészet fogalmába és feladatkörébe ennél sokkal több belefér. „Jedem, der heute ohne vorgefasste Meinung an die Sprachwissenschaft herangeht, – írja A. Martinet – mag es ganz natürlich erscheinen, dass man zuerst untersucht, wie ein Werkzeug funktioniert, ehe man nachforscht, wie und warum dieses Werkzeug sich im Laufe der Zeit verändert.” (Grundzüge der allgemeinen Sprachwissenschaft, Stuttgart 1963, 136. l.) Nos, ez az általánossá vált alapelv a hazai urálistikában – úgy látszik – nem közkeletű. A rokon nyelvek szerkezetének, működésének megismerésére ugyanis eddig alig fordítottunk figyelmet, pontosabban szólva e nyelvek jelenének kutatását már több mint egy évszázada a nyelvtörténeti szempontnak rendelték alá. Mai szemléletünk azonban azt kívánná, hogy a finnugor nyelvek rendszereinek funkcionális leírása ne mellékes és csak ímmel-ámmal méltányolt feladata legyen az urálistikának, hanem a nyelvtörténettel és nyelvhasználatával egyenrangúnak elismerve illeszkedjék munkaprogramunkba. Lehetőség nyílik ezeken a munkaterületeken a nyelvészet legújabb módszereinek alkalmazására, például a matematikai nyelvészet eljárásainak hasznosítására is. E programban az egyes nyelvek és nyelvjárások rendszereinek következetesen leíró szempontú ábrázolásától kezdve egy-egy kisebb corpusú nyelvi anyag statisztikai, ill. gépi feldolgozásáig sok minden helyet kaphat. Így pl. helyet kér az urálistikában a nyelvek paramétereinek megállapítására és egybevetésére hivatott új diszciplína, a nyelvtipológia is. Ez a fiatal tudományág egyébként nem mellőzhető segítséget ad a töredékesen ismert nyelvi rendszerek rekonstrukciójában a nyelvtörténetnek is.

Kollégáimmal folytatott beszélgetések és egy szakmai tanácskozó testületben lezajlott tanulságos vita alapján jutottam arra a meggyőződésre, hogy véleményemet a hazai finnugor nyelvészet állapotáról és fejlődési lehetőségeiről az eddiginél nagyobb nyilvánosság elé kell tárnom. Állásfoglalásom e vázlatos megfogalmazás ellenére is – remélem – egyértelmű. Így hát bízom benne, hogy senki nem fogja félreérteni írásomat azért, mert nem szóltam benne a hazai finnugrisztika sikereiről. Jó eredményeink hazai és külföldi elismerése általánosan nem szokott elmaradni, és ezeknek ismételgetése felesleges lenne. Reájuk és az urálistika legjobb, Budenz névéhez fűződő, hagyományaira gondolva azonban elég erősnek érzem a magyarországi uráli nyelvészetet ahhoz, hogy nehézségeit legyőzve magára találjon, gazdagabbá, változatosabbá és jelentősebbé váljon.

URALIC LINGUISTICS TODAY

(Summary)

by

P. HAJDÚ

The present paper deals with current problems of Uralic linguistics in Hungary. Some aspects of recent investigations in this domain are disapproved of, e. g.: (1) taking too little interest in up-to-date theories of language; (2) predominance of diachronic and comparative methods in linguistic research; (3) hypertrophy of etymological comments and articles (NB. the author doesn't set a low value on etymology on the whole, but a great part of such topics seems to be, to a great extent, of secondary importance; (4) prevalence of mass-production and routine-work (the former appears often in bi- or multilingual publishing of the very same paper, too).

Uralic linguistics in Hungary may overcome these difficulties by widening its theoretical background. By applying current trends in structural linguistics, a greater variety of principles, methods and themes could be obtained in this field. This implies, however, that one must give up the old-fashioned view, according to which the principal task of Uralistics is to develop only an extensive program in „pure” comparative linguistics.